

Budování institucionální kapacity a mezinárodních partnerství pro základní výzkum v oblasti architektury a urbanismu

LE14012

Zpráva z cesty

Titulek – název cesty:

Soudobé Portugalsko po roce 1990

Autor zprávy:

Petr Volf

Datum konání cesty:

Od 17. 11. 2014 do 25. 11. 2014

Účel a cíl cesty:

Cesta byla zaměřena na mapování současných monumentů, které proslavily Portugalsko po celém světě a které jejich autorům (Álvaro Joaquim de Melo Siza Vieira, Eduardo Elisio Machado Souto de Moura) přinesly ocenění Pritzkerovou cenou. Portugalsko je země velikostí srovnatelná s Českou republikou. Přes podobnou historii ve druhé polovině dvacátého století (socialistická totalita, fašistická diktatura) si portugalská architektura – na rozdíl od české – rychle vydobyla všeobecně uznávané renomé.

Popis cesty a její odborný přínos:

Seznámili jsme se s univerzitním campusem v sedmdesátitisícovém městu Aveiro, v němž na Universidade de Aveiro studuje dvanáct a půl tisíce studentů. Architektonické řešení svou komplexností a udržitelností může být aplikováno také v České republice. Álvaro Siza navrhl knihovnu a ikonický vodojem, Souto de Moura budovu Fakulty geologie. Aveiro díky jejich angažmá získalo věhlas, dostalo se na architektonickou mapu, samotná univerzita má fungující stavby, které jsou inteligentně řešeny, ale nejsou okázalé. Byly koncipovány se zřetelem na funkčnost a nikoliv aby ohromovaly svoje okolí. Celek kopíruje neokázalost portugalské architektury, důraz je zde kladen především na udržitelnost architektury. Výjimkou jsou fotbalové stadiony, které byly v Portugalsku stavěny na začátku 21. století v souvislosti s konáním Mistrovství Evropy ve fotbale za celkovou částku 600 milionů EUR. Jsou nerentabilní, chátrají, přestože se ve svém pojetí vymykají evropskému průměru. Kupříkladu stadion v Aveiru (architektu Tomáš Taveira), který svou barevností a svými dekorativními prvky (ozdobné dlaždice) odráží místní tradici, musí být měsíčně dotován městem částkou 1,2 milionů EUR. To je obecně považováno za neúnosný stav, dokonce se hovoří o jeho demolici. Ukazuje se, že zatímco investice do

Budování institucionální kapacity a mezinárodních partnerství pro základní výzkum v oblasti architektury a urbanismu

LE14012

kulturních nebo školních zařízení mohou mít pozitivní bilanci, u staveb sportovních, zvláště když se jedná o menší země, jsou odsouzeny v lepším případě ke ztrátovosti, v horším případě k likvidaci. Stejná situace jako v Aveiru je také například ve městě Leiria. Dalším školským zařízením, které jsme měli možnost navštívit, byla Fakulta architektury ve městě Porto, která byla postavena podle návrhu Álvara Sízy. Koncept je založen na pěti samostatných budovách a veřejném prostoru mezi nimi. Zaručuje intimitu, klid, možnost soustředění i přítomnost v širším kolektivu. Ukazuje se, že svěřit jednomu architektovi takový relativně rozsáhlý projekt nebylo chybou, ale jednoznačným přínosem pro vytvoření soudržného celku. Beton, zeleň, dlažba. Nic okázalého. V provedení jednodušší než v Česku hojně používané prosklené plochy fasád. Předvedené studentské výsledky byly na vysoké úrovni. Potvrdilo se, že ve spolupráci, kterou FUA TUL navázala Školou architektury v rámci projektu Architektura mimo tradiční centra, je dobré pokračovat.

Využití výsledků cesty pro dosažení cílů projektu

Poznatky budou využity ve výzkumných pracích zaměřených na srovnání architektury v menších zemích a udržitelnost školních, kulturních a sportovních staveb.

Účastníci cesty:

Petr Volf, Zdeněk Fránek

Průběh cesty (odborný program den po dni):

17. listopadu

Přílet do Lisabonu, odjezd do Aveira

18. listopadu

Návštěva na Univerzitě v Aveiru, konzultace v univerzitní knihovně

19. listopadu

Prohlídka městského stadionu, zjištění jeho aktuálního stavu, přesun do Porta

20. listopadu

Návštěva Školy architektury v Portu

Budování institucionální kapacity a mezinárodních partnerství pro základní výzkum v oblasti architektury a urbanismu LE14012

21. listopadu

Rozhovory se studenty architektury, návštěva výstavy studentských prací

22. listopadu

Město Viano do Castello, kulturní stavby od nositelů Pritzkerovy ceny (knihovna, kulturní centrum), Braga, stadion (Souto de Moura), přesun do Lisabonu

23. listopadu

Cascais, dokumentace muzea Pauly Rego (architekt Souto de Moura)

24. listopadu

Návštěva areálu vybudovaného pro EXPO 1998, zjišťování udržitelnosti

25. listopadu

Návrat z Lisabonu do Prahy přes Mnichov